

EDUSKUNTA
Maa- ja
metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

1/2

Asia: Asia: U 53/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle 1) asetusehdotuksesta Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028-2034 sekä asetuksen (EU) 2023/955 ja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 muuttamisesta ja 2) asetusehdotuksesta talousarvion menojen seuranta ja tuloksellisuutta koskevan kehyksen sekä unionin ohjelmia ja toimintaa koskevien muiden horisontaalisten sääntöjen vahvistamisesta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ja kalastuspolitiikan (YKP) uudistuksesta kaudelle 2028–2034 maatalousteeman osalta. MTK:n näkökulmasta maatalouden osalta uudistuksen tärkein kysymys on rahoituksen riittävyys, maatalouden kannattavuuden turvaaminen sekä toimintaympäristön kannustavuus aktiiviseen ruuan tuotantoon. Uudistuksen tulee mahdollistaa suomalaisen ruoantuotannon jatkuvuus, viljelijöiden toimeentulo ja maaseudun elinvoima – erityisesti pohjoisissa ja haastavissa olosuhteissa.

MTK pitää komission esityksen tavoitteita – rahoituksen yksinkertaistaminen, vaikuttavuuden lisääminen ja kansallisten erityispiirteiden huomiointi – lähtökohtaisesti kannatettavina. MTK korostaa, että maatalouden rahoituksen taso ja kohdentaminen ovat ratkaisevia suomalaisen ruoantuotannon kannattavuudelle ja huoltovarmuudelle. Komission ehdottama maatalouden korvamerkitty rahoitus on MTK:n arvion mukaan riittämättömä, erityisesti Suomen haastavissa luonnonolosuhteissa.

MTK tukee Suomen kantaa, että maatalouden rahoitusta esityksessä tulee vahvistaa ja tukien kohdentamista aktiivisille tuottajille tehostaa. Perheviljelmäpohjainen maatalous on säilytettävä CAP:n ytimenä. CAP:n uudistuksessa on varmistettava, että tukijärjestelmät mahdollistavat kannattavan tuotannon kaikissa jäsenvaltioissa ja huomioivat pohjoisten alueiden erityistarpeet. Tuotantosidonnaisen tuen laskentaperiaatteissa on varmistettava vähintään nykyisen tasoinen rahoitus, ja tukien kohdentamista itäisille raja-alueille sekä tietyille tuotantosuunnille tulee kehittää. MTK pitää tärkeänä, että maatalouden kilpailukykyä edistäviin toimiin hyödynnetään laaja-alaisesti EU:n eri rahoitusvälineitä, kuten kilpailukykyrahastoa.

MTK tukee EU:n ilmasto- ja ympäristötavoitteiden edistämistä osana rahoituskehystä ja CAP:ia, mutta korostaa kansallisten olosuhteiden huomioimista ja selkeitä, mitattavia indikaattoreita. MTK pitää tärkeänä, että EU-rahoituksen toimeenpanoa yksinkertaistetaan ja hallinnollista taakkaa vähennetään. Kumppanuusrahaston ja tuloksellisuusasetuksen tulee mahdollistaa joustava suunnitelman muuttaminen ja rahoituksen kohdentaminen ohjelmakauden aikana. Tämä edellyttää erillistä seurantakomiteaa maatalouden toimenpidekokonaisuuden seurantaan ja ohjelmaan tarvittavien muutosten käsittelyyn.

MTK tukee vahvaa kansallista roolia kumppanuussuunnitelman laadinnassa ja toimeenpanossa sekä kansallisen osarahoituksen merkitystä EU-ohjelmien tehokkaassa toteutuksessa. MTK pitää tärkeänä, että EU-rahoituksen saaminen kytketään oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien noudattamiseen. Horisontaaliset periaatteet, kuten demokratia, tasa-arvo ja oikeusvaltioperiaate, tulee kirjata selkeästi asetuksiin ja niiden toteutumista seurata läpinäkyvästi. Kumppanuussuunnitelman laadinta haastaa hallinnon aivan uudenaikaiseen yhteistyöhön ja koordinointiin kuin mitä on ollut tarve aiemmillä EU-ohjelmakausilla.

MTK korostaa, että kaikki mahdolliset menetykset tai vähennykset EU-rahoituksessa maataloudelle on kompensoitava täysimääräisesti kansallisin varoin. Tämä on välttämätöntä, jotta suomalaisen maatalouden elinvoima, kilpailukyky ja huoltovarmuus voidaan turvata muuttuvassa EU-rahoitusympäristössä.

Yhteenvedona MTK toteaa näkevänsä komission esityksessä mahdollisuuksia rahoituksen vaikuttavuuden ja joustavuuden parantamiseen, mutta korostaa kansallisten erityispiirteiden vahvaa huomioimista, riittävää rahoitustasoa maataloudelle ja maaseudulle sekä hallinnollisen taakan vähentämistä. MTK tukee keskeisiltä osin Suomen valtioneuvoston linjauksia ja painottaa kansallisen päätösvallan sekä kansallisen kompensaation merkitystä EU:n rahoituskehysuudistuksessa. MTK:n kanta poikkeaa oleellisesti valtioneuvoston kannasta ainoastaan alenevan tulotuen alarajan osalta, joka valtioneuvoston kannan mukaan tulisi olla vielä esitettyä alhaisempi.

Helsingissä 25.11.2025

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
Tutkimuspäällikkö